2015-28 i 29-RE

## CAUSA 2015-28 i 29-RE

*(Laplana Moraes i Mayol Gonzalez c/ Principat d'Andorra)*

**Números de registre: 365-2015 i 366-2015. Recursos d'empara**

**Sentència de l'11 de gener del 2016**

---

**BOPA núm. 8, del 27 de gener del 2016**

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 10 de setembre del 2015, per la representació processal del Sr. Luis Pablo Laplana Moraes, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra l'aute de l'1 d'abril del 2015, dictat per la Secció d'Instrucció Especialitzada 1 de la Batllia, i contra els autes del 20 de maig i del 17 de juliol del mateix any, dictats pel Tribunal de Corts, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció en diverses de les seves manifestacions recollides a l'article 10 de la Constitució, així com per la vulneració dels drets a l'honor i a la pròpia imatge, reconeguts a l'article 14 de la Constitució;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 10 de setembre del 2015, per la representació processal del Sr. Xavier Mayol Gonzalez, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra l'aute de l'1 d'abril del 2015, dictat per la Secció d'Instrucció Especialitzada 1 de la Batllia, i contra els autes del 20 de maig i del 17 de juliol del mateix any, dictats pel Tribunal de Corts, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció en diverses de les seves manifestacions recollides a l'article 10 de la Constitució;

Atès que ambdós demanen al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets constitucionals esmentats i que revoqui les resolucions objecte de recurs, deixant-les nul·les i sense efectes;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 14, 41, 88 i 98 c);

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítol sisè;

Vistos els informes del Ministeri Fiscal del 7 d'octubre del 2015;

Vist que el magistrat, Sr. Isidre Molas Batllori, ha plantejat la seva inhibició en aquesta causa, la qual ha estat acceptada pel Ple del Tribunal;

Vistos els autes del Tribunal Constitucional del 9 de novembre del 2015 que van admetre a tràmit, sense efectes suspensius, els recursos d'empara 2015-28-RE i 2015-29-RE;

Vistos els escrits d'al·legacions presentats, el 26 de novembre del 2015, per la representació processal dels Srs. Luis Pablo Laplana Moraes i Xavier Mayol Gonzalez;

Vistes les conclusions formulades, dintre de termini, pels recurrents i pel Ministeri Fiscal;

Escoltat l'informe de la magistrada ponent, Sra. Laurence Burgorgue-Larsen;

Considerant que, d'acord amb l'article 34.3 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, es podrà decidir en qualsevol moment de la tramitació acumular varis assumptes en un de sol per raó d'identitat o semblança d'objecte, i que en aquest supòsit serà ponent el magistrat que es trobi coneixent de l'assumpte repartit en primer lloc, el Tribunal Constitucional acorda acumular els recursos 2015-28-RE i 2015-29-RE en un de sol.

## Antecedents

Primer

En el marc de la causa coneguda com a BPA o operació "*Pura Sang*" en què s'instrueixen presumptes delictes majors continuats de blanqueig de diners o valors, concorrent l'agreujant d'actuar mitjançant grup organitzat, amb habitualitat i en el marc d'un establiment bancari o financer (sumari decretat secret per un aute del 17 de març del 2015), l'1 d'abril del 2015, la Secció d'Instrucció Especialitzada de la Batllia va dictar un aute mitjançant el qual acordava el bloqueig, el control de moviments i l'embargament de tots els comptes bancaris i financers del Sr. Luis Pablo Laplana Moraes i del Sr. Xavier Mayol Gonzalez, entre altres persones, demanant a les entitats corresponents una sèrie concreta d'informacions i prohibint l'alienació dels seus béns.

Segon

La representació processal del Sr. Luis Pablo Laplana Moraes i del Sr. Xavier Mayol Gonzalez, a banda de demanar, paral·lelament, en les diverses ocasions i instàncies, el desbloqueig dels imports mínims necessaris per a la seva subsistència i per a la de la seva filla menor d'edat, va interposar un recurs d'apel·lació contra l'aute esmentat.

El 20 de maig del 2015, el Tribunal de Corts va dictar un aute en què acordava desestimar aquest recurs d'apel·lació.

El Tribunal de Corts, en primer lloc, destaca que l'únic motiu sobre el qual s'ha de pronunciar se circumscriu a les mesures cautelars de caràcter econòmic contingudes en l'aute de la Batllia; a més, precisa que no es poden introduir en apel·lació qüestions noves i diferents d'aquelles que van motivar la resolució dictada per la primera instància. En segon lloc, pel que fa a la vulneració del dret a un jutge predeterminat per la llei, pel fet que l'apel·lant estigui sent investigat per una altra batlle en una altra causa, el Tribunal de Corts l'ha desestimat i recorda que la batlle instructora va ser designada per torn i que l'objecte de la causa actual és molt més ampli. Justament perquè es tracta de causes diferents, la batlle instructora de la causa que ara ens ocupa pot demanar còpia d'altres causes que puguin resultar d'interès, per un millor coneixement dels fets que investiga.

Pel que fa a la manca de motivació i al contingut erroni de l'aute impugnat, el Tribunal de Corts considera que aquesta motivació és suficient en l'estadi actual de la instrucció, que no és un aute de processament, sinó d'adopció de mesures cautelars de caràcter real, acordat d'acord amb les disposicions legals. Considera que es tracta de reunir els elements necessaris per determinar la naturalesa i les circumstàncies dels fets, de les persones que hi hagin pogut participar i el procediment aplicable.

El Tribunal de Corts desestima igualment les al·legacions sobre la manca d'imparcialitat del jutge, la vulneració de la presumpció d'innocència i les vulneracions dels drets a l'honor i a la pròpia imatge, ja que davant uns fets objectius molt greus que no es poden titllar d'irraonables, la Batllia ha adoptat mesures cautelars d'acord amb una correcta interpretació i aplicació de les regles processals vigents.

Tercer

La representació processal del Sr. Luis Pablo Laplana Moraes i del Sr. Xavier Mayol Gonzalez va presentar, aleshores, un incident de nul·litat d'actuacions en què al·legava que tant la resolució de la Batllia, com la del Tribunal de Corts vulneraven el seu dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució, en els seus vessants dels drets a obtenir una decisió fonamentada en Dret, a la presumpció d'innocència, a un procés degut i a la defensa.

Quart

El 17 de juliol del 2015, el Tribunal de Corts va dictar un aute mitjançant el qual desestimava aquest incident de nul·litat d'actuacions.

Cinquè

El 10 de setembre del 2015, la representació processal del Sr. Luis Pablo Laplana Moraes i del Sr. Xavier Mayol Gonzalez va interposar sengles recursos d'empara contra l'aute de l'1 d'abril del 2015, dictat per la Secció d'Instrucció Especialitzada 1 de la Batllia, i contra els autes del 20 de maig i del 17 de juliol del mateix any, dictats pel Tribunal de Corts, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció en diverses de les seves manifestacions recollides a l'article 10 de la Constitució, i pel que fa al Sr. Luis Pablo Laplana Moraes per una presumpta vulneració dels drets a l'honor i a la pròpia

imatge, reconeguts a l'article 14 de la Constitució.

De manera preliminar, aquesta part exposa les diferents causes annexes a la causa principal BPA, per concloure que està acreditat que els recurrents no hi tenen cap relació (causes Gao Ping, Petrov, Veneçolans i Puerta, amb el qual el Sr. Mayol hi tindria un vincle superflu).

Seguidament, al·lega que s'ha vulnerat el seu dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret, ja que les resolucions impugnades es fonamenten en generalitats i errors, que no demostren el suposat vincle del recurrent amb les causes annexes esmentades. Segons el parer de la Batllia, a través dels seus gestors la BPA hauria instaurat un sistema de compensació entre clients en operacions d'efectiu efectuades a l'estranger provinents de delictes, gestors nomenats en funció de la seva acceptació del sistema, ja que en cas de ser detinguts, intervinguts o investigats en lloc de ser sancionats, promocionaven.

Ara bé, els fets que s'imputen al recurrent no estan acreditats, la batlle instructora no té un bon coneixement de la causa i relaciona les altres causes annexes amb aquesta i d'aquesta relació se'n deriva la conclusió de la necessitat del bloqueig dels comptes impugnats. Segons el parer del recurrent, quant la batlle instructora manifesta que s'hauria instaurat un sistema de compensació entre clients provinents de delictes de tràfic de persones, tràfic de drogues, prostitució, suborn, corrupció, entre d'altres, s'estan descrivint les causes investigades a Espanya "*Gao Ping*" i "*Petrov*", amb les quals aquesta part no té cap relació, com es desprèn dels resultats de les comissions rogatòries demanades.

Deixant de banda momentàniament la manca de competència jurisdiccional de la batlle, la prova de la seva desconeixença dels fets de les causes sobre les quals fonamenta la seva decisió de bloqueig rau en què va demanar a la batlle que s'ocupa de la causa "*Puerta*" còpies de l'expedient i va decidir adoptar el bloqueig dels comptes abans d'haver rebut les còpies esmentades. En qualsevol cas, si com diu el Tribunal de Corts, aquesta causa es va esmentar a tall d'exemple, quin és el fonament de la mesura cautelar acordada? Aquesta part ho desconeix.

Pel que fa al suposat sistema institucionalitzat per efectuar compensacions entre clients, la part recurrent destaca que va ser el banc mateix qui va denunciar davant la UIFAND unes persones concretes i en tots els informes policials en relació amb aquesta causa no apareix en cap moment el nom del Sr. Laplana, ja que no ha efectuat mai cap compensació.

Quant al Sr. Xavier Mayol Gonzalez al·lega que el recurrent no va ser promocionat, sinó el contrari va ser degradat, ja que va passar de director adjunt de BPA a director de Banco de Madrid. Es vincula a aquest recurrent amb una sola compensació realitzada a l'octubre del 2010, ara bé a aquella data ja no treballava a la BPA, sinó que estava al Banco de Madrid, que en aquell moment era propietat de Kutxa i no del grup BPA. En les seves declaracions, el recurrent manifesta que no tenia coneixement d'aquest tipus d'operativa i que no va realitzar-ne cap.

Afegeix que si s'està investigant la BPA per aquest sistema, també s'hauria d'investigar altres entitats del país, les quals apareixen igualment en la causa "*Gao Ping*".

Així mateix, el recurrent destaca que no va ser promocionat al Comitè de Blanqueig de la BPA, sinó que va ser cap de l'oficina internacional de manera provisional i d'acord amb les auditories sobre blanqueig, com que no existia en aquell moment un director de l'Àrea Internacional va assumir la responsabilitat de formar part del Comitè de manera provisional i transitòria, destacant que és un òrgan col·legial que funciona per unanimitat.

Aquesta part manifesta que una resolució fonamentada en Dret no només significa que la mesura restrictiva que s'adopta es justifiqui pels articles d'aplicació del Codi penal, sinó també que la relació de fets que en ella es realitza siguin certs o com a mínim no sospitosos i no desconeguts, per la manca d'anàlisi o d'estudi de la causa, ja que l'obligació del jutjador és saber allò sobre el qual es refereix. Prova d'aquest desconeixement és el fet d'haver redactat el mateix contingut per a totes les persones contra les quals s'ha adoptat la mesura de bloqueig. Aquesta part retreu al Tribunal de Corts utilitzar una argumentació formal per confirmar l'aute de la Batllia i afegeix que perquè no es tracti d'un aute de processament no implica que la motivació no hagi d'existir. La funció del Tribunal de Corts en apel·lació no és la de justificar les mesures acordades per la batlle instructora, sinó la de revocar les resolucions que estiguin mancades de fonamentació.

Sobre aquest punt conclou que l'aute de la Batllia ha estat arbitrari, perquè no se sustenta en cap fet objectiu que permeti dictar aquesta mesura, no sent suficient la justificació formal articulada del Codi de procediment penal i del Codi penal, sinó que també cal un suport fàctic corresponent i en aquest cas, aquest és inexistent, motiu pel qual s'ha vulnerat el dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret.

La part recurrent considera igualment que s'ha vulnerat el seu dret a la presumpció d'innocència, ja que d'acord amb la jurisprudència del Tribunal Constitucional no només ha d'existir una activitat probatòria que pugui ser considerada de càrrec, sinó que, a més, a partir de les valoracions d'aquestes proves s'ha d'arribar a unes conclusions lògiques i raonades (veg. sentència del 7 de setembre del 2007, recaiguda en la causa 2007-3-RE). Segons el parer d'aquesta part que el recurrent hagi reconegut haver estat investigat en una altra causa i haver format part del Comitè de Blanqueig del banc no pot servir per adoptar una mesura tan restrictiva com aquella que s'ha adoptat. A partir d'uns punts de partida erronis s'arriba a conclusions completament il·lògiques i arbitràries.

També s'han vulnerat els seus drets a un procés degut, a un tribunal imparcial predeterminat per la llei, ja que la batlle instructora es fonamenta en causes que ja fa anys que estan judicialitzades i que havien estat atribuïdes a altres batlles, això fa que realitzi actuacions que no li corresponen i que poden resultar repetitives i il·lògiques.

Seguidament, aquesta part manifesta que s'ha vulnerat el seu dret a la defensa per part del Tribunal de Corts que no va voler donar resposta en relació amb una documentació acreditativa aportada davant la batlle prèviament a la interposició del recurs d'apel·lació. Aquesta part insisteix en què no es tracta ni d'arguments nous, ni de documentació nova, ja que la batlle en tenia coneixement, per consegüent, aquesta denegació de resposta per part del Tribunal de Corts vulnera el dret a la defensa del recurrent.

Així mateix, només el Sr. Luis Pablo Laplana Moraes al·lega que s'han vulnerat els seus drets a l'honor i a la pròpia imatge, reconeguts a l'article 14 de la Constitució, per les mateixes argumentacions errònies que vulneren la seva presumpció d'innocència, és a dir, pel fet de considerar que va estar detingut en el marc d'una altra causa i que hagués hagut de ser acomiadat en lloc de ser promocionat. Precisa que s'ha endegat un procediment urgent i preferent en relació amb aquest punt concret.

Per acabar, la part recurrent demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets constitucionals esmentats i que revoqui les resolucions objecte de recurs, deixant-les nul·les i sense efectes.

Sisè

El 7 d'octubre del 2015, el Ministeri Fiscal va presentar sengles informes en què, després de recordar la naturalesa jurídica del recurs d'empara, demana la inadmissió a tràmit d'aquest recurs d'empara per la manca manifesta de contingut constitucional de les seves pretensions, d'acord amb l'article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, ja que allò que pretenen els recurrents és que el Tribunal Constitucional revisi la interpretació i l'aplicació del dret ordinari efectuades pels òrgans jurisdiccionals ordinaris.

De l'examen de les resolucions impugnades es desprèn una fonamentació suficient i aquestes resolucions no es poden titllar en absolut d'arbitràries, destacant que les seves conclusions són conformes a la comuna opinió del conjunt dels juristes.

El Ministeri Fiscal fa constar l'evolució de les mesures cautelars en funció de les circumstàncies personals i familiars del recurrent, ara bé, des d'un punt de vista constitucional les resolucions impugnades no vulneren cap dels drets al·legats per la part recurrent, perquè estan fonamentades en raonaments de fet concrets i en consideracions jurídiques en favor de l'adopció d'aquestes mesures.

Seguidament examina una a una les vulneracions al·legades. Pel que fa a la vulneració del dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret, el Ministeri Fiscal destaca que del contingut de les resolucions impugnades se'n deriva una fonamentació suficient que permet determinar i entendre de forma concreta els motius de les mateixes, sense que es derivi cap desproporció atesa l'extrema gravetat dels fets i el caràcter socioeconòmic de la investigació.

Pel que fa a la vulneració del dret a la presumpció d'innocència dels recurrents, manifesta que les mesures cautelars de caràcter real no comporten la vulneració d'aquest dret, mesures adoptades d'acord amb la legislació vigent i per la necessitat de la bona fi de la investigació.

Pel que fa a la vulneració dels drets a un procés degut i a un tribunal imparcial predeterminat per la llei, aquest Ministeri Fiscal considera que en relació amb aquest punt el recurrent tampoc precisa aquesta vulneració, ni el motiu de la parcialitat de la batlle instructora, que no ha estat recusada per ell, a banda de manifestar que està sent investigat en altres causes en curs d'instrucció. Segons el parer del Tribunal de Corts exposat en els considerants segon, tercer, quart i cinquè, i IV, V i VI, respectivament, les mesures acordades per la batlle instructora són necessàries, proporcionals i idònies a l'objecte que s'està instruint, i per tant, desvirtuen les vulneracions al·legades.

Afegeix, que l'objecte d'aquest procediment no és coincident amb els procediments esmentats pels recurrents, i si bé aquests la poden afectar, perquè hi van declarar com a imputats, l'objecte del procediment actual és molt més ampli, ja que se centra en l'estructura de l'entitat bancària i en l'activitat dels seus directius i no únicament en la dels recurrents amb uns clients determinats.

Insisteix finalment en la idoneïtat i en la proporcionalitat de les mesures cautelars adoptades, ja que de les actuacions, de la naturalesa socioeconòmica de la infracció investigada, així com de l'especial gravetat i transcendència en l'afectació al bé jurídic protegit es desprèn la necessitat de garantir la instrucció. També insisteix en què el batlle instructor és competent en aquesta matèria d'acord amb la Llei qualificada de la Justícia i la Llei transitòria de procediments judicials.

Pel que fa a l'al·legació concreta del Sr. Luis Pablo Laplana Moraes sobre la vulneració dels drets a l'honor i a la seva pròpia imatge, en primer lloc, nega que el Tribunal de Corts no s'hi hagi pronunciat i, en segon lloc, manifesta que poc podia respondre aquest Tribunal quan el recurrent els citava de manera genèrica sense exposar de forma concreta el greuge adduït.

Setè

El 9 de novembre del 2015, el Tribunal Constitucional va admetre a tràmit aquests dos recursos d'empara, sense efectes suspensius, i va trametre la causa als recurrents per tal que presentessin les al·legacions que estimessin pertinents.

Vuitè

El 26 de novembre del 2015, la representació processal dels recurrents va presentar sengles escrits d'al·legacions en què s'oposa a l'escrit del Ministeri Fiscal i en què reitera llurs al·legacions i pretensions manifestades en els escrits de recurs d'empara.

Novè

El 3 de desembre del 2015, el Ministeri Fiscal, i, el 15 de desembre del mateix any, la representació processal dels recurrents van presentar els seus escrits de conclusions en què reprodueixen les al·legacions i els arguments continguts en els seus escrits anteriors.

## Fonaments jurídics

Primer

Els recurrents al·leguen i sovint de manera repetitiva les vulneracions: 1) del dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret (article 10.1 de la Constitució), 2) de la presumpció d'innocència (article 10.2 de la CA), 3) del dret a un procés degut (article 10.1 de la CA), a un tribunal imparcial i predeterminat per la llei (article 10.1 de la CA) i 4) del dret a la defensa (article 10.2 de la CA).

Pel que fa al recurs d'empara del Sr. Luis Pablo Laplana Moraes, aquest invoca a més de la vulneració dels drets esmentats, la vulneració del dret a l'honor i a la imatge (article 14 de la CA).

En realitat, aquestes al·legacions de vulneració parteixen d'un únic fet: el bloqueig i el control dels comptes bancaris dels recurrents en el marc d'una causa complexa i difícil, investigada per la Batllia i relativa a l'existència d'un suposat sistema de blanqueig de diners o valors institucionalitzat en la Banca Privada d'Andorra (BPA).

En el marc d'allò que constitueix la instrucció d'una causa amb ramificacions nacionals i internacionals particularment àmplies, els recurrents impugnen, doncs, les mesures cautelars

ordenades per la Batllia -pel fet que haurien estat dictades sobre la base d'arguments genèrics, d'aproximacions, fins i tot, d'errors fàctics, així com sobre la base d'investigacions dutes a terme (algunes vegades obertes des de fa molt de temps) en relació amb altres persones. Aquests tres elements haurien generat en cascada la vulneració dels drets invocats.

Les al·legacions comunes seran examinades en primer lloc, mentre que la vulneració dels drets de l'article 14 de la Constitució al·legada pel Sr. Luis Pablo Laplana Moraes s'examinarà al final.

Segon

D'acord amb la nostra jurisprudència constant, quan s'al·lega la vulneració del dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret, el Tribunal Constitucional no ha deixat de repetir que no podia pronunciar-se com una tercera instància (veg. l'aute de l'11 de maig del 2015, recaigut en la causa 2015-8-RE, que cita jurisprudència diversa relativa a aquest punt concret, la qual es pot resumir de la següent manera: "*De la jurisprudència constant d'aquest Tribunal Constitucional es desprèn que no li correspon efectuar una interpretació aprofundida de les decisions de les jurisdiccions ordinàries quan els ciutadans al·leguen una vulneració de l'article 10.1 de la Constitució, el qual especifica que tenen dret a "una decisió fonamentada en Dret". La tasca del Tribunal Constitucional consisteix únicament a verificar, des d'un angle constitucional, si les decisions pronunciades pels jutges del fons estan motivades i són lògiques des d'un punt de vista jurídic i no desemboquen en solucions "absurdes o arbitràries*".

Ara bé, tant de l'examen de l'aute de la Batllia, com dels autes del Tribunal de Corts, se'n deriva que no es pot constatar l'existència d'un raonament "*absurd, arbitrari o irraonable*".

La causa es troba en fase d'instrucció i és en el marc d'aquesta instrucció que la batlle va ordenar les mesures cautelars indicades. Ho va fer sobre la base d'elements que, per definició, són parcel·laris, ja que la investigació acaba de començar i que, altrament, la batlle ha demanat al Servei de Policia efectuar diverses diligències (d'acord amb les disposicions dels articles 32 i 87.2 c. del Codi de procediment penal; veg. el considerant 2 de l'aute de l'1 d'abril del 2015 de la Secció d'Instrucció Especialitzada 1).

En aquest context i per tal de poder dur a terme una investigació sobre unes infraccions particularment greus, els efectes de les quals sobrepassen el cercle de persones presumptament implicades i afecten directament a l'estabilitat i a la credibilitat econòmica general del país, la batlle va ordenar també, d'acord amb l'article 46.2 del Codi de procediment penal, el secret del sumari, el qual, conformement a una jurisprudència constant d'aquest Tribunal, no és per si mateix inconstitucional sempre i quan s'emmarqui en les prescripcions legals, cosa que succeeix en aquesta causa (veg. la sentència del 7 de setembre del 2013, recaiguda en la causa 2013-19-RE).

El marc jurídic de la causa i, dins seu, les mesures adoptades per la batlle instructora, han estat revisades pels autes del 20 de maig del 2015 del Tribunal de Corts en el seu considerant tercer: "*En el present cas, l'aute recorregut és un aute d'adopció de mesures cautelars de caràcter econòmic adoptat "inaudita parte". Que no ha doncs de donar resposta a pretensions que no se li han pogut encara plantejar, però si que ha de contenir la informació necessària i suficient per a que la persona afectada per la mesura en pugui entendre els motius i en el seu cas, rebatre'ls*."

Abans de recordar el marc de l'exercici dels poders d'instrucció de la batlle, el Tribunal de Corts va donar resposta a les al·legacions relatives a la manca de motivació pel fet d'haver efectuat

afirmacions genèriques, d'haver esmentat altres causes i d'haver comés errors pretesos. El Tribunal de Corts ho fa de manera circumstanciada, recordant no només "*l'estadi incipient de la investigació*", sinó també "*la naturalesa de la resolució objecte de recurs*" que "*no és un aute de processament*."

Efectivament, el Tribunal de Corts efectua una distinció pertinent entre un "*aute de processament*", el qual ha de "*contenir una exposició molt concreta dels fets que s'imputen al processat per a que aquell en pugui tenir cabal coneixement i articular la prova de descàrrec que li convingui*" i "*un aute d'adopció de mesures cautelars de caràcters real que, de conformitat amb el que disposa l'article 116 del Codi de Procediment Penal, pot ser dictat no només en el marc d'un procediment sumarial com és el cas sinó fins i tot en fase de diligències prèvies*". Demostra clarament que, en aquesta fase de la causa, ens trobem en el segon supòsit. La fase de diligències prèvies (regulada a l'article 47 del Codi de procediment penal) té per finalitat reunir "*els elements necessaris per determinar la naturalesa i circumstancies dels fets, les persones que hi hagin pogut participar i el procediment aplicable*". El Tribunal de Corts té cura d'afegir que "*la motivació de la resolució objecte de recurs es considera suficient als efectes ans indicats, tenint en compte el secret sumarial travat en el seu dia i encara vigent, i el risc que, amb major concreció, es pugui perjudicar la instrucció en curs*" (considerant tercer, 20 de maig del 2015, causa 8000081/2015).

El Tribunal de Corts també va contestar (en els autes que resolien els incidents de nul·litat d'actuacions del 17 de juliol del 2015), l'al·legació relativa a una manca de motivació. Novament, explicava, no pas la legitimació de qualsevol manca de motivació, sinó la d'una motivació de "*menys intensitat*", justificada per l'etapa processal en què es troba la investigació i les condicions en les quals s'ha de dur a terme. Tractant-se doncs d'unes diligències prèvies i per tal com es va decretar el secret sumarial, és constitucionalment acceptable que la motivació no entri en detalls que, en aquesta fase de la investigació, no són ni possibles, ni admissibles (ja que, efectivament, podrien desnaturalitzar els fets).

Sobre la base d'aquests elements, el Tribunal Constitucional desestima la vulneració del dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret.

Tercer

La segona al·legació del recurrent tracta de la vulneració del dret a la presumpció d'innocència, reconegut a l'article 10.2 de la Constitució.

Aquest Tribunal Constitucional ha tingut diverses vegades l'ocasió d'examinar aquest dret, el qual és un element essencial de tots els processos penals i d'una bona administració de la justícia, per tal que sigui serena i desapassionada. El cànon de constitucionalitat establert per aquest Tribunal, tractant-se d'un dret material és molt clar: cal verificar "*si el recurrent s'ha trobat en una situació d'indefensió material basant-se en un examen del conjunt dels elements aferents al litigi"* (veg. la sentència del 13 de gener del 2014, recaiguda en la causa 2013-29-RE).

La configuració processal d'aquest supòsit i la especificitat de les al·legacions dels recurrents són en aquesta causa singulars i duen a aquest Tribunal a recordar, de manera clara, els elements majors de la seva jurisprudència.

Pel que fa al primer punt, el moment processal de la causa és particular, ja que es tracta de la instrucció: cap pronunciament definitiu no ha intervingut encara en aquesta fase. Dit això, el Tribunal Constitucional vol recordar que ja ha declarat tant el caràcter cardinal del principi de la presumpció

d'innocència com la importància dels poders inherents a qualsevol investigació judicial duta a terme per les instàncies d'instrucció dels òrgans jurisdiccionals, incloent l'actuació del Ministeri Fiscal. La part final de la cita que reproduïm seguidament demostra perfectament aquest segon element, el qual és particularment important en el marc d'aquest recurs d'empara "*En relació amb el dret a la presumpció d'innocència, com hem reiterat en altres resolucions (veg. p. ex. les causes 2011-4-RE, 2010-6-RE i 2009-1-RE), és un dret que protegeix als processats o acusats d'un delicte o d'una falta, tot assegurant que fins que no es declari la seva culpabilitat en un procés públic celebrat amb totes les garanties, cal considerar-los innocents. Aquest principi es tradueix a la pràctica, essencialment, en el fet que la càrrega de la prova per condemnar correspon a l'acusador, mai a l'acusat. Això no significa, però, com és obvi, que els òrgans judicials instructors –i el Ministeri Fiscal-, quan existeixin indicis suficients de delicte, no puguin desplegar l'activitat que els hi ha estat legalment atribuïda de cercar proves sobre els fets i les responsabilitats corresponents i de prendre les mesures cautelars necessàries per tal de permetre i no perjudicar la investigació"* (sentència del **13 de juliol del 2012, recaiguda en la causa 2011-34-RE; aquest principi** també es va reiterar en la sentència del 7 de setembre del 2012, recaiguda en la causa 2012-10-RE).

Sobre la base d'aquesta jurisprudència, no cal dir que unes mesures d'instrucció com són unes mesures cautelars -en aquest cas el bloqueig dels comptes bancaris- són per si mateixes legítimes per poder dirigir amb celeritat i eficiència qualsevol tipus d'investigació i es concilien perfectament amb el principi de la presumpció d'innocència. Sobretot a partir del moment en què aquest Tribunal ha igualment afirmat repetidament que "*la presumpció d'innocència afecta, en principi, als condemnats mitjançant resolució judicial: és evident que decretar una presó provisional no equival a cap declaració de culpabilitat"* (veg. sentència del 3 de febrer del 2014, recaiguda en la causa 2013-31-RE; principi reafirmat en la sentència de l'11 de maig del 2015, recaiguda en la causa 2014-48-RE). El Tribunal Constitucional considera, dins la mateixa lògica, que bloquejar uns comptes bancaris –mesura cautelar de caràcter econòmic– no equival de cap manera a una declaració de culpabilitat de les persones titulars d'aquells comptes.

Pel que fa al segon punt (és a dir, la singularitat de les al·legacions dels recurrents), és clar que el recurrent pretén posar en qüestió els elements fàctics sobre els quals el bloqueig dels comptes va ser efectuat i amb aquesta finalitat al·lega una vulneració de la seva presumpció d'innocència. Ara bé, com ja s'ha dit en altres causes "*Demanar al Tribunal Constitucional que declari la vulneració de la presumpció d'innocència del recurrent fonamentant-se de manera exclusiva en la manera en com les jurisdiccions penals ordinàries han motivat raonablement la seva decisió correspon a demanar-li de reexaminar la manera com s'han tractat les proves realitzade*s" (veg. sentència del 13 de gener del 2014, recaiguda en la causa 2013-29-RE). Efectivament, el Tribunal Constitucional no tan sols no és jutge de la legalitat ordinària i del tractament de les proves (salvat excepcions en què han estat ignorades o desnaturalitzades), sinó que a més, com ja s'ha dit anteriorment, el moment processal de la instrucció no és el moment idoni per invocar la vulneració de la presumpció d'innocència, ja que, per tal de fer la valoració en el marc de les seves funcions, aquest Tribunal ha de poder conèixer el conjunt dels elements aferents al litigi, cosa que no és manifestament el cas en aquesta causa.

Sobre la base d'aquests elements, aquest Tribunal desestima la vulneració del dret constitucional a la presumpció d'innocència.

Quart

El tercer greuge al·legat té a veure amb el dret a un procés degut i amb els drets a un tribunal

imparcial i a un tribunal predeterminat per la llei.

Tot i que s'invoquen de manera conjunta, és evident que aquests dos aspectes del dret a la jurisdicció no són idèntics, encara que estan vinculats a una filosofia comuna, la de la imparcialitat en el sentit general del terme.

Pel que fa a l'exigència d'un tribunal predeterminat per la llei, aquest dret implica que l'òrgan judicial hagi estat creat prèviament a la presentació del contenciós i també que les normes de funcionament responguin als principis generals endegats anteriorment al desenvolupament del contenciós en qüestió.

L'interès jurídic protegit pel dret a un jutge predeterminat per la llei, és, *in fine,* la imparcialitat d'aquest jutge. La imparcialitat no és tan sols un valor de tipus simbòlic per a un Estat de Dret. També té un significat molt precís que conté elements que aquest Tribunal ja ha tingut l'ocasió de destacar: la imparcialitat objectiva i la imparcialitat subjectiva (veg. FJ segon de la sentència del 14 de gener del 2015, recaiguda en la causa 2015-10-RE).

Les al·legacions adduïdes demostren valerosament que en realitat, és més una qüestió de la imparcialitat de la batlle, en el sentit tècnic del terme que s'impugna, que l'exigència d'un tribunal predeterminat per la llei, del qual els recurrents no presenten en cap moment l'especificitat.

Els recurrents es limiten a afirmar que "*la Batlle instructora del cas BPA prengui decisions en base a unes causes que ja es troben judicialitzades des de fa anys i de les que la instrucció és competència d'altres batlles instructors".* En cas de suposar que aquest argument estigui fonamentat en elements de prova concrets que permetin pensar vertaderament que la imparcialitat de la batlle presenta dubtes, l'article 73 d) de la Llei qualificada de la Justícia li atorga un dret de recusació pels motius enumerats en aquesta disposició mateixa.

Els recurrents tenen tota la possibilitat d'activar aquesta disposició i, per consegüent, el Tribunal no pot estimar aquesta pretensió en la fase preliminar d'aquest procediment.

Cinquè

El quart greuge adduït pels recurrents fa referència a la vulneració del seu dret a la defensa, reconegut a l'article 10.2 de la Constitució.

Aquest Tribunal ha afirmat sobre el dret a la defensa que "*la millor protecció de les parts en una instància és aquella que es deriva de la informació. Informació que serveix, per tant, de garantia dels drets de la defensa. La notificació de les decisions del jutge participa evidentment d'aquesta informació i contribueix d'aquesta manera al dret a un procés degut i al dret a la defensa que s'estableixen al Principat d'Andorra a l'article 10.2 de la Constitució. Per tant, des de la perspectiva constitucional, allò que es vol preservar és la possibilitat real dels justiciables de defensar els seus drets i els seus interessos. Si el justiciable ha pogut posar en pràctica aquesta possibilitat, no es produeix cap vulneració constitucional"* (veg. sentència del 7 d'octubre del 2013, recaiguda en la causa 2013-9 i 13-RE).

El Tribunal vol destacar una vegada més que les al·legacions efectuades pels recurrents sobre la vulneració d'aquest dret no han estat exposades de manera clara ni precisa. Efectivament, esmenten que una "*documentació*" va ser duta al coneixement de la batlle "*amb caràcter previ a la formulació*

*del recurs d'apel·lació"*. Aquest Tribunal no pot saber, de manera rigorosa, de quins documents es tracta i si aquests podrien ser fonamentals per a la defensa concreta i efectiva dels recurrents.

Si el dret a la defensa implica l'existència d'una comunicació real i efectiva per tal que un individu pugui fer valer els seus drets, també és necessari que aquest darrer comuniqui, per la seva banda, de manera precisa i tècnica per tal que aquest Tribunal pugui valorar la pertinència de les al·legacions que efectua.

Els recurrents sobretot no esmenten que aquesta documentació duta al coneixement de la batlle ho va ser després que aquesta ja hagués pronunciat la seva decisió; tanmateix aquest punt és essencial i va ser clarament analitzat pel Tribunal de Corts quan en el seus autes del 17 de juliol del 2015 va destacar: "*En el present cas, el Tribunal es pronuncià per via de recurs sobre la procedència de les mesures cautelars travades en base als elements dels que disposava la Batlle Instructora en el moment de dictar la nova resolució, i no es pronuncià sobre unes manifestacions i nova documentació aportada pel recurrent amb posterioritat a l'Aute recorregut, tot el què no havia encara estat sotmès a valoració del batlle instructor que no s'havia per tant encara pogut pronunciar al respecte*."

Altrament dit, si bé el dret a la defensa implica poder fer valer els seus "*drets i els seus interessos*" (veg. sentència del 7 d'octubre del 2013, recaiguda en la causa 2013-9 i 13-RE), també cal que això succeeixi dins el marc jurídic establert per les regles de procediment que regulen qualsevol tipus de contenciós.

En aquest context, el Tribunal no pot estimar la vulneració del dret a la defensa dels recurrents.

Sisè

Al costat dels quatre greuges invocats de manera idèntica pels dos recurrents, el Sr. Luis Pablo Laplana Moraes invoca de manera singular la vulneració dels seus drets a l'honor i a la seva pròpia imatge, ambdós reconeguts a l'article 14 de la Constitució.

Aquest Tribunal ha declarat que l'article 14 esmentat protegeix tres drets diferents (el dret a la intimitat, el dret a l'honor i el dret a la pròpia imatge), però els quals "*Lògicament, tenen una dimensió última compartida, que té relació amb la protecció de l'àmbit privat de la llibertat de l'individu, tant en el seu aspecte estrictament individual com en el familiar davant ingerències alienes il·legítimes"* (veg. sentència del 28 de febrer del 2003, recaiguda en la causa 2002-12-RE).
D'aquesta cita es desprèn que els drets protegits per l'article 14 no són drets absoluts i poden fer l'objecte de limitacions. Aquestes limitacions només són constitucionalment admissibles cas que siguin "*legítimes*". Tot l'equilibri del respecte d'aquests drets consisteix a assegurar-se que si una ingerència ha estat constatada, aquesta, per ser constitucionalment vàlida, ha d'haver estat efectuada a partir d'una base jurídica existent, perseguir una finalitat legítima i ser degudament necessària en relació amb els objectius perseguits, és a dir, no ser desproporcionada.
Les al·legacions del recurrent –relatives a dos dels drets protegits per l'article 14– són extremadament breus. En primer lloc, no fa cap distinció entre el dret a l'honor i el dret a la pròpia imatge i, en segon lloc, no demostra els motius pels quals aquests dos drets específics haurien estat vulnerats de manera concreta quant a l'un i a l'altre.

Ara bé, aquests dos drets –si bé han de ser protegits contra qualsevol tipus d'ingerència il·legítima (veg. la causa 2002-12-RE esmentada més amunt)– no són certament idèntics. El dret a la pròpia

imatge fa referència a l'atribut particular de la personalitat d'un individu; en general, intervé quan la imatge d'una persona (coneguda o no) s'utilitza en diversos tipus de suports tècnics de difusió. En aquest context, el dret a la pròpia imatge és un dret de protecció de la imatge física, el qual ha de permetre a qualsevol persona poder controlar-ne la seva utilització.

Pel que fa al dret a l'honor, ja no es tracta de la imatge d'una persona, sinó de la seva reputació, la seva notorietat, el seu prestigi professional o també la seva dignitat personal.

Aquest Tribunal considera que les al·legacions de la representació processal del Sr. Luis Pablo Laplana Moraes que afirmen de manera molt general que "*Aquesta vulneració es produeix pel fet de bloquejar el patrimoni del meu mandant en base a unes argumentacions que son clarament vulneradores del dret a l'honor i a la pròpia imatge ja que fan referència al fet d'haver estat detingut, al fet d'haver-se tingut d'acomiadar, etc"*, no poden prosperar. No estan fonamentades en cap argumentació que permeti demostrar els motius pels quals, de manera precisa, tant el dret a l'honor com el dret a la pròpia imatge han estat afectats de manera il·legítima, és a dir, que s'hauria sobrepassat el llindar d'una ingerència intolerable atesos els interessos en presència, altrament dit, el dret d'investigar i d'obtenir la veritat sobre el sistema institucionalitzat de blanqueig de diners dins la BPA.

En qualsevol cas, el Tribunal Constitucional reitera igualment allò que ja ha tingut l'ocasió de declarar en el fonament jurídic segon d'aquesta sentència sobre el dret a la presumpció d'innocència: demanar el reconeixement d'una vulneració dels drets a l'honor i a la pròpia imatge, fonamentant-se exclusivament en la manera en què la batlle instructora, en el marc d'unes diligències prèvies, hauria motivat el seu aute de bloqueig dels comptes bancaris, equival a demanar a aquest Tribunal que reexamini la manera en què la instrucció ha emprat els primers elements fàctics coneguts. Ara bé, això no fa part de les seves competències.

A la vista del conjunt d'aquests elements, el Tribunal Constitucional considera que no pot estimar les al·legacions relatives a la vulneració dels drets a l'honor i a la pròpia imatge del recurrent.

**DECISIÓ:**

En atenció a tot allò que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

**HA DECIDIT:**

Primer

Acordar l'acumulació dels recursos d'empara 2015-28-RE i 2015-29-RE.

Segon

Desestimar en la seva totalitat el recurs d'empara acumulat 2015-28 i 29-RE presentat per la representació processal del Sr. Luis Pablo Laplana Moraes i del Sr. Xavier Mayol Gonzalez contra l'aute de l'1 d'abril del 2015, dictat per la Secció d'Instrucció Especialitzada 1 de la Batllia, i contra els

autes del 20 de maig i del 17 de juliol del mateix any, dictats pel Tribunal de Corts.

Tercer

D'acord amb l'article 92.4 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, condemnar els recurrents al pagament de les costes processals en seu constitucional.

Quart

Publicar aquesta sentència, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal del Sr. Luis Pablo Laplana Moraes i del Sr. Xavier Mayol Gonzalez, al president de la Batllia, al president del Tribunal de Corts i al Ministeri Fiscal ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, l'11 de gener del 2016.

Laurence Burgorgue-Larsen
Presidenta

Pierre Subra de Bieusses
Magistrat

Juan A. Ortega Díaz-Ambrona
Magistrat